

Neptun kód (tanrendből):		BTMTNTORT32		
Az óra címe:		Oktató(k):	Tárgyjegyző:	
Magyarország társadalomtörténete a 20. században		Csíki Tamás	Csíki Tamás	
Az óra címe angol nyelven:				
Social History of Hungary in the 20th Century				
Az óra tanterv szerinti felhasználhatósága (felhasználás más képzésben kóddal együtt):				
BTMTNTORT32				
Az óra típusa:	Beszámolási kötelezettség:	Heti óraszám:	Kreditérték:	Előfeltétel (kóddal):
szeminárium	Gyak.jegy	2	2	
Az óra tartalmi ismertetése:				
<p>A „rövid huszadik század” (1896–1990) külső, államterületi és közjogi változásai nyomán a Magyar Királyság, kikerülve az Osztrák-Magyar Monarchiából, a trianoni békében megállapított területén előbb a „kisország”alig húszévtizedes szuverenitását élvezte, majd a német, s a rövid század második felében a szovjet blokkba kényszerült. Az állam hivatali és a katonai szervezete így több ízben lényegesen megváltozott. Az előnytelen oligarchikus és diktatórikus politikai szervezeti formák alatt azonban folytatódta a társadalomszerkezet változásainak többszáz éves európai és regionális tendenciái: az állami protekcionizmus nyomán olykor „erőltetett” (hadi) iparosítás és ipari központosítás, az agrártársadalom kihasználása, majd megszüntetése, a szolgáltató szektor előtérbe kerülése, végül az elektronizáció. Az általános iránynak megfelelően kialakulnak (1947-ig fejlődnek) – központosulnak és bürokratizálódnak – a munkás- és tisztviselői érdekképviseletek, előtérben állnak a (polgári) középosztályi kiváltságok, jellemző a szabadságillúzió; a társadalmilag hasznos tudást a katonát nevelő tanító, a profittermelő értelmiség, a közönséget szolgáló művész, a többé-kevésbé jólfizetett agitátor és ügynök hordozza és képviseli. A szervezeti-műveltségi feltételek: nemzeti, vallási, majd az elitben: nemzetközi műveltségek (közép-európai polgári magaskultúra), kötelező egységes központi iskolarendszer, végül média-műveltség.</p>				
Az óra tematikája (12 hétre lebontva):				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés, módszerek, a társadalomtörténet irányzatai 2. Trianon következményei 3. Demográfiai változások a 20. században 4. A népesség térbeli elhelyezkedése, az urbanizáció problémái 5. Etnikumok és felekezetek, egyházak, nemzetiségpolitika 6. Foglalkozásszerkezet, jövedelemviszonyok 7. Elittek, elites csoportok 8. A középosztály-problematika 9. Parasztság, kispolgárság 10. A munkásság 11. Az életmód fogalma és változása 12. A szociálpolitikai hosszú távú tendenciái 				
5 vizsgakérdés a kötelező irodalom alapján:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A népesedés demográfiai okai és a migráció a 20. században 2. Elittek a két világháború között és 1945 után 3. Az értelmiség a Horthy-korszakban 4. A magánszektor változása 1945 után 5. Értékek és értékrendszerek a Kádár-korszakban 				
Jegy szerzésének feltételei (pl. Zárthelyi, stb.):				
Szemináriumi dolgozat, zh				
Kötelező irodalom (max. 3 tétel):				
Gyáni Gábor. Magyarország társadalomtörténete a Horthy-korban. In: Gyáni Gábor–Kövér György: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól. Osiris, Budapest, 1998				
Valuch Tibor. Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Osiris, Budapest,				

2005

Szekfü Gyula. Három nemzedék és ami utána következik. MKE Nyomda, Budapest, 1934

Ajánlott irodalom:

Adorka Rudolf. Társadalmi rétegződés és demográfiai hatásai Magyarországon. 2. kötet. KSH, Budapest, 1970.

Erdei Ferenc: Magyar paraszttársadalom. In: E. F. összegyűjtött művei. A magyar társadalomról. Szerk.: Kulcsár Kálmán. Akadémiai, Budapest, 1980. 83–252.

Weis István. A mai magyar társadalom. (Magyar Szemle T.) Budapest, 1930

Bódy Zsombor: Egy társadalmi osztály születése. A magántisztviselők társadalomtörténete 1890–1938. L'Harmattan, Budapest, 2003

Hablicsek László. A népességreprodukció alakulása a 20–21. században. KSH, 2001

Egyéb tudnivalók (pl.: tananyag, követelmények, stb. internetes elérhetősége):

Írásbeli (teszt) kérdések (max. 30 kérdés):

1. Mit jelent (a családalapításnál) a matrilokális település?
2. Kinek a nevéhez fűződik a neobarokk társadalom elnevezés?
3. A lakosság kb. hány százaléka volt izraelita Magyarországon 1920-ban?
4. Mit jelent a dzsentifikáció?
5. Miről rendelkezett az 1941: XV. tc.
6. Ki írta a Cifra nyomorúság c. munkát?
7. Mi volt az ONCSA?
8. Kik voltak a virilisták?
9. Mit jelent a laicizálódás?
10. Milyen felsőoktatási intézmény működött Miskolcon a két világháború között?
11. Mit jelent a multipozicionális gazdasági elit kifejezés?
12. Hol található az Ormánság?
13. Melyik történeti vármegyében volt Nagyszombat?
14. Mi volt a fő célkitűzése a Dolgozó Nemzet Hivatás Rendje c. programnak?
15. Soroljon fel öt, a két világháború között működő történetírót.